

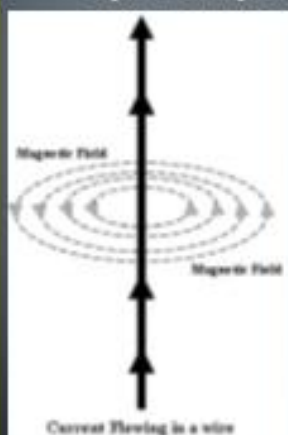
2-МАЪРУЗА. ЎЗБЕКИСТОН ЭЛЕКТР ЭНЕРГЕТИКА СОҲАСИНИНГ РИВОЖЛАНИШ ИСТИҚБОЛЛАРИ

2-расм. Электр токи

4-расм. Ўзгаришсиз
ток (Ўзгаришсиз ток
кучланиши)

3-расм. Ток ва магнит
оқимини йўналиши.

- Электр токи. Ўтказкичидаги электр токи турубадаги бир шинага терилган шина-понт шинага ўтказилган. 2-расмга келсак, турубага бир учидан босим (яъни кучланиш) шиналарни туруба орқали ҳаракатлантиради. Босим манбаи (яъни батарея) турубадан чиқаётган шиналарни йиғиб турубага қайтаради (тескари алоқа йўли). Туруба орқали ўтказган шиналар соғи инжаниданда ток кўрсатади. Электронларни кўрсатган йўналишида ҳаракати жуда муҳим ҳисобланади. Электр токи "I" ёки "I'" белгисида кўрсатилади.
- Электронлар оқимида тескари оқим мўйили. Электрон оқим заҳотики электрон атомдан ажралиб туйиқли ташлаб кучланиши манбаидан манбаидан ҳаракат қилади. Қўлланган туйиқ (манбаи зарядлар) кучланиш манбаидан манбаидан ҳаракат қилади. Шунинг учун схемада электронлар бир йўналишида ҳаракат қилса, ушбу схемадаги туйиқлар (манбаи зарядлар) тескари томонга ҳаракат қилади. Электр зарядлардаги инжаниданда стандарт кучланиш туйиқ оқими (манбаи заряд). Бунинг сабаби батареядаги (+) манбаи ва (-) манбаи полюс кучланиш манбаида электронларни яқинроқ қилишдан олдин ўрнатилган (3-расм).
- Бу оқимнинг кучига ўқиминг физик қонун ҳисобланади. Ушбу мавзуда қачон электронлар кучланиш сабаби ҳаракат қилганича, ўтказкич атофида магнит майдони автоматик қила қилади. 4-расмдаги диаграммада ток йўналишида қараб магнит оқими ўнг қондасига асосан ҳаракатланади.